

Марш на Дрину

Готово истим путем прошао сам пре шест година. А као да је било јуче. Одавно сам Александри обећао јесењи излет. Било је више рута у оптицају, али нас је привукла посета подземном граду у Малом Зворнику. Пошто смо одлучили за „марш на Дрину“ предложили да путања буде мало дужа. И тако, бар што се мене тиче крену смо на још једну авантуру у Подриње. Показаће се да то и није било далеко од праве авантуре.

Уторак, 8. октобар 2024. године – Чачак – Чачак (виа Подриње)

По обичају увек нешто помери време поласка. Овога пута је узрок била непословност возача компаније City Express, који претходног дана није испоручио пошљку. Данка и ја смо морали да скокнемо у њихов магацин по њу. Зато крећемо тек у пола девет. Према временској прогнози данас би требало да буде леп дан. Прво нам је одредиште Кадињача. Према Ужицу нисам возио пуне две године. После Овчар Бање стандардно улазимо у чувену Пожешку маглу, која нас прати све до Сеојна. Колико примећујем у Ужицу нема неких новина, а ни даље према Кадињачи. Пут је у прилично лошем стању. Вероватно је то због најављеног пробијања тунела и изградње обилазнице. За крај овог месеца најављује се завршетак пројекта и наводно би радови требало да крену већ у новембру.

Спомен комплекс на Кадињачи

Спомен комплекс нас дочекује у тишини. На паркингу нема аутомобила. После нас се паркира још један аутомобил. Али они су изгледа стали само да доручкују, јер брзо наставише пут. Простор спомен комплекса се прилично добро одржава. Трава је покошена, а има и цвећа. Понека од плоча на стазам је расклимана. Тишину наруши само по неко возило које прође путем, који обухвата простор на коме се налази споменик. Чitam познате стихове Славка Вукосављевића – „... пао је четрнаести километар, ал никад неће Кадињача“. И поред свих идеолошких разлика, којима је опхрвана наша блиска историја морам поставити питање – „Зар Кадињача није слична грчким Термопилима“? Правимо фотографије за успомену и крећемо даље. Док се спремамо да кренемо, поред нашег аутомобила се зауставља цип. Излазе двоје Кинеза и упућују се ка споменику.

Пут нас даље води ка Бајиној Башти. Коловоз је и даље лош и тако све до скретања за Костојевиће и Рогачицу. Одатле према Бајиној Башти пут је нешто квалитетнији. И у Бајиној Башти се улице у центру срећују, па мло кружимо да би изашли на пут за Перућац. Желим Александри да покажем брану хидроцентрале „Бајина Башта“, али и најкраћу реку у Србији – Врело. Због дужине од 365м неки је још зову и река Година. Заустављамо се поред речице и мало уживамо у погледу нању. Затим одлазимо на другу страну пута где се река улива у Дрину.

Река Времо на ушћу у Дрину

На ушћу се налази ресторан Врело. Башта ресторана не ради, а нисам сигуран да ли и ресторан ради. Стазе између столова су посуте лишћем. И овде све некако делује тихо. Некаква живост допире из ресторана „Дринска прича“ са друге стране улице. Настављамо према хидроцентрали, али се не заустављамо. Желео сам да продужим мало путем ка Тари и нађем видиковац са кога би бацили поглед на Долину Дрине. Међутим, одмах ту је наплатна кућица за таксу на возила која пролазе Националним парком Тара. Окрећемо се на путу и настављамо вожњу. Успут према Бајиној Башти уочавају се

новоиграђени комплекси за одмор љубитеља Дрине. Показаће се да их низводно од Бајине Баште има баш пуно. После поновног шетања крој Бајину Башту настављамо пут ка Љубовији. Заустављамо се код ресторана „Студенац“ који се налази изнад чувене „Кућице на стени“.

„Кућица на стени“ у Бајиној Башти

Ресторан се налази на одличном месту има велики паркинг, дакле све услове за успешан рад. Али чим се уђе осети се да нешто недостаје. Уместо да новог госта дочекају са пар љубазних речи, гост се осећа као изгубљен у свемиру. Морали смо да питамо да ли ради тераса, јер смо желели да уживамо у погледу на Дрину и њену чувену знаменитост – Кућицу на води. Брзо смо били услужени, али је кафа донета у распарним шољицама, што ресторану који претендује да буде познат не сме да се деси. Касније ће се испоставити да не примају картице, а наплаћује се и без издавања фискалног рачунара. Онако одока. Бојим седа није довољан поглед на кућицу да би се неко поново вратио. Истина нисмо пробали храну, јер смо већ били доручковали. А за ручак је било рано.

Овде између Бајине Баште и Љубовије Дрина делује питома. Од оне снажне реке из горњег тока остала је само она њена модро зелена боја. Нажалост човек је и овде дао свој печат у виду прљавштине, која ружи лепоту реке. На простору између пута и речног корита убрзано ничу „етно насеља“. Питање је ко води у мечу између профита и екологије. Иницијатива и предузетништво ипак не смеју да живе по апп (ако прође прође) принципу. Сами предузетници морају да имају на уму да леп апартман и добра храна могу да се добију и у „бетонској шуми“. А да савременог хедонисту помало привлачи и права природа коју су му солитери и асфалт сакрили, макар од погледа. Дрина је та која овде доводи посетиоце. Ако она почне да личи на канализациони канал завршиће се и ера етно туризма.

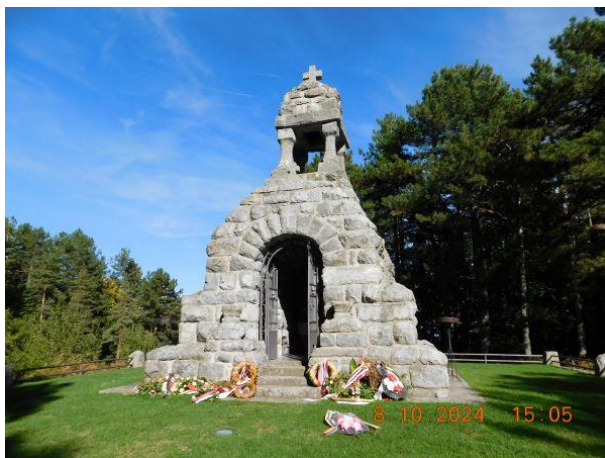
Не заустављамо се све до Лоњина, где се одваја пут за Соко град, у чијем подножју се налази [манастир Соко](#), који је наше следеће одредиште.

Манастир је посвећен Св. Николи Мирликијском, као и Св. владики Николају Велимировићу. Манастир је саградио епископ шабачко – ваљевски Лаврентије, чији се гроб налази поред манастирске цркве. Манастир је женски и једна од монахиња је Јована (Сибила Лер) унука генерала Александра фон Лера.

Манастир Соко

У оквиру манастира налази се и црква чији су ктитори Радослав веслиновић и др Милош Ранковић и која се за сада назива Сабор Српских Светитеља. Када буде канонизован покојни патријарх Павле то ће бити прва црква која ће понети његово име.

Спомен костурница на Мачковом камену

И овде, као и на другим местима које смо данас посетили влада мир. Тако и приличи манастиру. Али је необично што нема посетилаца. Истина радни дан, али предивно јесење време требало би да је у природу извело више

људи. Поготову што се хвалимо развојем туризма. А ми данас то овде нисмо доживели иако се ради о крају који то заслужује.

Напуштамо мир и спокој манастира и упућујемо се још једном светом месту – Мачковом камену. Овде на врху планине Јагодње крајем септембра 1914. године водиле су се крваве борбе између српске и аустроугарске војске. И овде нас дочекује тишина, којом се одаје почаст палим херојима. Наравно ни овде нема посетилаца. Управо кад смо настављали пут стиже један бициклиста. Пратила га је гласна рок музика. Одавде крену авантура,

Навигација нас упути ка Малом Зворнику преко Крупња. Александра на њеном телефону нађе да је пут, на који се скретало раније, краћи. Зато се вратисмо. Убрзо ћемо установити да се ради о правом шумском путу, који ипак није био превише лош. Био је видљив и на Garmin навигацији, која нас је обавештавала да нам ваља возити око седам километара. И онда креће спуштање обронцима Борање према Дрини. Пут нас води ка планинарском дому „Шарена буква“. Надамо се да ће одатле бити алфалт.

Дом „Шарена буква“

Међутим, очекивања се нису испунила. Навигација нас обавештава да треба да се возимо још девет километара. Пролазимо трактор натоварен дрвима и гледамо у помало зачуђено лице трактористе. Које као да говори – „Куд ли су ови пошли“. Нешто мало касније на на овом уском шумском путу мимоилазимо се са Голфом немачких таблица. У колима је сам жена. Одмах се намеће питање – „Да ли је и њу овамо довела навигација“. Заборавих да кажем да све време пут вијуга кроз густу букову шуму. Одавно нисам видео овакаву шуму са дрвећем правим као стрела. Кажу да на Борањи расте једна од најквалитетнијих букви. Заиста изгледа импресивно, Успут срећемо и ђака пешака, а врло брзо наилазимо и на кућу у којој неко живи. Око ње се вије густ дим. Помислих да се пече ракија. Али испостави се да је у питању ђумурана. Врло брзо нас изненади асфалт, па коначно одахнусмо. Стигли смо до села Радаљ у коме се налази Радаљско језеро. Пошто нам је следеће

одредиште „Подземни град“ у Малом Зворнику тражимо локацију и како до ње стићи. Нажалост утврђујемо да је посета само до три сати, а већ је било скоро четири. Практично није било потребе да скрећемо лево ка Малом Зворнику, али ипак то чинимо.

Панорама Зворника и Малог Зворника

Провозасмо се до бране хидроелектране где се окренусмо. Саму брану нисмо видели, јер ју је заклањало дрвеће на обали Дрине. Мали Зворник је градић од нешто преко 4000 становника, смештен на десној обали Дрине. Са друге стране Дрине налази у Босни и Херцеговини налази се Зворник, који је скоро четири пута већи. Између два града постоје два моста. Један пешачки који повезује градска језгра и мост у Каракају, који је истовремено и гранични прелаз.

Пут настављамо низ Дрину, а следеће нам је одредиште Бања Ковиљача. Успут пролазимо поред познатог етно – насеља „[Сунчана река](#)“. Паркинг испред је прилично попуњен возилима, чак има и пар аутобуса. Честа презентација садржаја насеља на телевизији учинила је да буде интересантно туристима. Каква разлика у односу на места која смо данас раније посетили.

Одавде до Бање Ковиљаче има само пар километара. Бања се простире дуж магистралног пута који иде паралелно са реком Дрином. У центру се налази Бањски парк са чувеним Кур – салоном. Ради се о репрезентативном задњу, које је 1923. године подигао краљ Александар I Карађорђевић. Прављен је за забаву бањских гостију и тадашњих богаташа. Прављен је по узору на бечки Кур салон, али је за разлику од њега, где је било дозвољено само лечење (одатле потиче назив кура – лечење на француском) Кур салон у Бањи Ковиљачи прављен за забаву. За Кур – салон су везане занимљивости као што су:

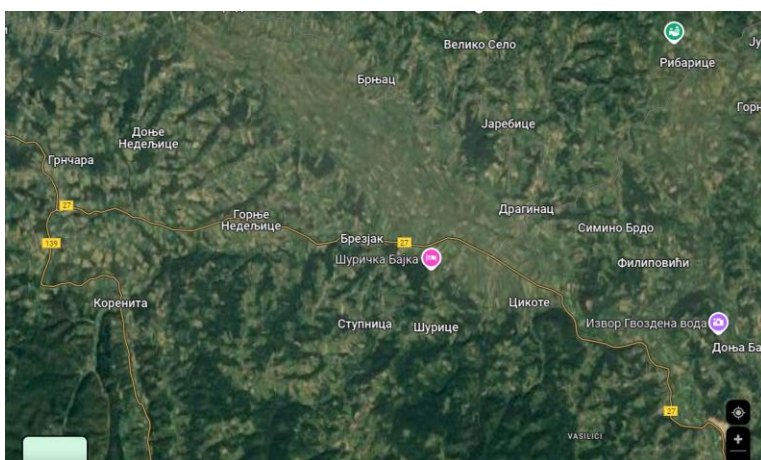
- Ту је отворена прва коцкарница на Балкану.
- Одржан је први избор за мис Југославије.

- Музичари су плаћали да би свирали у Кур салону.
- У њему је краљ Петар II Карађорђевић након бомбардовања Београда прогласио мобилизацију.

„Кур салон“ у Бањи Ковиљачи

Овде нас дочекује пуно бањских гостију. Док се једни шетају, други седе у Бањском парку. Анеки седи уз пиће на тераси Кур салона. Не задржавамо се дуго у Бањи Ковиљачи. Упућујемо се ка Лозници. Успут пролазимо поред рушевине некадашњег привредног гиганта „Вискоза“. Да би изашли на пут ка Ваљеву пролазимо кроз центар Лознице. Делује ми прилично уређено са пуно зеленила и клупа за одмор.

Долина Јадра

Од изласка из Лознице почињу села која се помињу у актуелним причама о рударењу јадарита и добијању литијума за прављење електричних акумулатора. Кроз села вијуга река Јадар, по којој се цеова крај тако и назива.

Долина се налази између планина Влашић, Цер, Гучево и Соколских планина. Тзв. Доњи Јадар је благо заталасана низија, која је пољопривредна област. А Горњи Јадар је и раније био познат као рударски регион, јер су се у њему налазили рудници антимона у Зајачи и Столицама. У Осечини свраћамо у ресторан „Мост“ на јагњетину. Била је добра, али превише посна за мој укус. Када смо кретали даље ноћ се већ била спустила па према Ваљему возм по мраку. А и саобраћај је нешто гушћи. У Дивцима излазимо на нову брзу саобраћајницу, која овај крај повезује са ауто путем „Милош велики“ (А2). Када смо прошли наплатну рампу у Лајковцу нашли смо се на добро познатом терену. Преостало ми је само да извезем преосталих 70 километара до Чачка.

Био је ово излет од неких 450 километара, кроз Западну Србију, пре свега Подриње. Остало је још тога што треба видети и доживети.